

Tanssiratsioita, sakkorangaistuksia ja huoli siveyden rappiosta

Ensimmäinen tutkimus sota-ajan tanssikiellon syistä

Marko Tikka & Seija-Leena Nevala:

KIELLETYT LEIKIT – Tanssin kieltämisen historia Suomessa 1888–1948

Vuonna 1939 tanssimisestä tuli rikos. Se ei tapahtunut yllättäen, mutta maailman mittakaavassakin oli poikkeuksellista, että tanssiminen kiellettiin Suomessa sodan aikana. Siinä missä Isossa-Britanniassa kevyt tanssimusiikki ja erilaiset tanssitilaisuudet olivat tapa pitää iloa ja taistelutahtoa yllä, Suomessa puhuttiin ”hautojen päällä tanssimisestä” ja siitä, että oli moraalisesti arveluttavaa pitää hauskaa, kun rintamalla taisteltiin.

Marko Tikka ja **Seija-Leena Nevala** sukeltavat *Kielletyt leikit* -teoksessa tanssikiellon Suomeen. Aikalaisille tanssimisen kieltäminen ja rajoittaminen oli järkeenkäypää, koska keskustelu tanssimisestä oli alkanut jo 1800-luvun puolella. Nykyihmisestä voi tuntua oudolta, että sotaa käyvässä maassa poliisilla oli resursseja tehdä ratsioita nurkkatansseihin eli luvatta järjestettyihin tanssiaisiin. Aikalaisille tämä kaikki oli kuitenkin loogista seurausta jo pitkään vaikuttaneesta ilmapiiristä. Esimerkiksi 1924 kansankoulunopettaja Alpo Lumme kirjoitti: ”tanssin liittolaisena kulkee epäsiiveellisyys. Esim. kaupunkien ja tehdasseutujen lastenvalvojat voivat kertoa surullisen tarinan toisensa jälkeen aviottomien lasten taipaleilta ja lopettaa lapsen äidin sanoihin: ’Niissä tansseissa minä pettäjäni tapasin ja sieltä se luisuminen alkoi’.” Tanssiminen ei siis ollut tavallista hauskanpitoa, vaan sillä oli erityinen asema monen yhteiskunnallisen tahon mielestä.

Arvioidaan, että noin 15 000 suomalaista sai sakko- tai vankeusrangaistuksen tanssimisestä tai tanssien järjestämisestä. Kaksi tanssijaa menetti henkensä poliisin tekemissä tanssiratsioissa. Tanssikielto myös aiheutti outoja lieveilmiöitä: syyskesällä 1944 morsiuspari tuomittiin sakkoihin Ylöjärvellä, sillä he olivat järjestäneet tanssit omiin häihinsä. Syntymäpäivien ja nimipäivien varjolla tanssittiin kodeissa ehkä useammin kuin juhlapäiviä olikaan. Helsinkiläiset tanssikoulut järjestivät ”tanssikursseja”, joissa kuka tahansa lipun ostanut saattoi ”harjoitella” tanssimista vapaasti orkesterin säestäessä. Sotatoimialueella rajan tuntumassa sotaoikeudet käyttivät resurssejaan siihen, että tuomitsivat alle 18-vuotiaita tyttöjä tanssimisestä sakkoihin.

Tanssiminen oli polttopiste. Se oli ollut raittius- ja nuorisoseuroille verraton tapa hankkia jäseniä, mutta tanssimisen kieltämisestä tuli myös tapa määritellä isänmaallisuutta. Se oli myös keino säilyttää kansakunnan siveellisyys naisten kannettavaksi. Tanssimisen ja sen kieltämisen historia on myös keskeinen osa suomalaista kosketushistoriaa, jota ovat tanssin ulkopuolella hallinneet niukkuus, asiallisuus ja väkivalta.

Lavatanssien kultakausi alkoi heti sodan päätyttyä ja jatkui aina 1980-luvulle saakka. On häkellyttävää, miten vain vähän aiemmin tanssiminen oli kielletty – ja miten erikoiselta voi tuntua ajatusmaailma, joka on vain noin 70 vuoden päässä menneisyydessä.

FT, Suomen historian dosentti **Marko Tikka** on historiantutkija Tampereen yliopistossa. Hän on tehnyt palkitun väitöskirjan kenttöoikeuksista sekä saanut Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon vuonna 2017 yhdessä Aapo Roseliuksen ja Oula Silvennoisen kanssa *Suomalaiset fasistit* -kirjasta.

FT **Seija-Leena Nevala** on koulutukseltaan Tampereen yliopistosta valmistunut filosofian tohtori. Nevala on perehtynyt erityisesti sukupuolihistoriaan, perhehistoriaan sekä suomalaisen yhteiskunnan historiaan 1920–1950-luvuilla.

Sivumäärä: 240
Kirjastoluokka: 90.2
Kuvitus: Mustavalkokuvitus
Hinta: 35,00 €

Lisätiedot, haastattelu- ja arvostelukappalepyynnöt: hanna-leena.soisalo@atena.fi • Puh. 010 421 4202